

**Členský zpravodaj
Veterán Rádio Klub
B r n o**

Ročník XXIX – 2023

číslo 1

Pozvánka do hlavního závodu VRK.

Závod se uskuteční druhou neděli v březnu, tedy 12.3.2023

Čas: 0600-0800 UTC

Kategorie:

- 1. stanice CW**
- 2. stanice SSB**
- 3. stanice MIX**
- 4. posluchači MIX**

Bodování : platí spojení s libovolnou stanicí CW i SSB,
Za spojení je 1 bod, násobiče se za CW i SSB
sčítají.

Deníky do 25.3. zašlete Ivovi, OK2BGW

Rada VRK zve k účasti členy i nečleny klubu.

**VRK, zapsaný spolek
Informační bulletin**

Vydává Rada VRK

**Předseda a VO OK5VRK,
včetně sídla spolku**

OK2BGW Ing. Ivo Kovář
Jamborova 939
66603 Tišnov
Mobil: 728 537 968
e-mail: ok5vrk@seznam.cz

Místopředseda

Silent Key OK1APY Petr Pick

Pokladník a hospodář

OK2AIS Aleš Tomšů
Hrnčířská 41, 60200 Brno
e-mail: ok2ais@seznam.cz
Mobil: 732 962 021

Diplomový manažer

OK2BEH Zdeněk Životský
Na Honech 1826
66601 Tišnov
tel: 549 413 562
e-mail: zd.zivot@volny.cz

Člen rady

OK2JK Jan Kališ
U rybníka 179
67168 Hrabětice
e-mail: ok2jk@volny.cz

Revizní komise

OK2PAK Ing. Vladimír Bolf
OK2PAU Pavel Vágner
OK2PIP Pavel Šťastný

OBSAH

1. Pozvání do hlavního závodu VRK
2. Obsah, rada VRK
3. Příspěvky, silent key, setkání
4. Životopis OK1BF
5. Rozhlasové koncese za 1. republiky
6. 1. pokračování
7. 2. pokračování
8. HAMSHACKY 91-96

Důležité kontaktní adresy:**Český Radioklub, U Pergamenky 3,
170 00 Praha 7.**

e-mail: crk@crk.cz
telefon: 266 722 240, 607 208 230

QSL služba : e-mail: qsl@crk.cz
telefon: 266 722 253
návštěvy: středa 0900 -1730, nebo dle dohody
QSL lístky :

**Cesky radioklub, CRC, U Pergamenky 3,
170 00 Praha, Czech Republic.****Český telekomunikační úřad**

Odbor správy kmitočtového spektra
Sokolovská 219, Praha 9,
P.O.Box 02 , 225 02 Praha 025,
telefon (ústředna): 224 004 111
Referent : 224 004 708

Stránky VRK na I-netu : <http://www.vrk.wz.cz>

Stav příspěvkové morálky k 28.2.2023: (Změny od 2.12.2022)

Členské příspěvky na rok 2023 uhradili: OK1DKR (rovněž 2024), 1EP,1JPO (rovněž 2016 až 2022), 2BNC (rovněž 2022 a 2024), 2SWD, 2EI, 2PIP,1VOF (rovněž 2024 a 2025), 1DU ex 1XLL(rovněž 2024 a 2025), 2SML(rovněž 2021 a 2022),

XX

Silent key :

Dne 21.12.2022 zemřel Zdeněk Frýda, OK1JKR, čl.č.:232 ve věku 80 let.

XX

Setkání v Brně : vždy první úterý v měsíci v 16 hodin v restauraci Plzeňský dvůr na Šumavské ulici a každý čtvrtek v 17 hodin, restaurace Musilka na trase tramvaje č.4 , zastávka vozovna Husovice.

Sponzor !!

Pavel OK4RQ se rozhodl podpořit závody VRK sponzorským darem a to slevou na tisk QSL lístků. První obdrží slevu 500 Kč, druhý a třetí 300 Kč, ostatní kteří pošlou deník 150 Kč. Platí na všechny závody VRK v tomto roce.

Dne 20.2.2023 odhlásil své členství ve VRK Milan Skřivanec, OK1JMS, čl.č.:290

Josef Bradáč, OK1BF

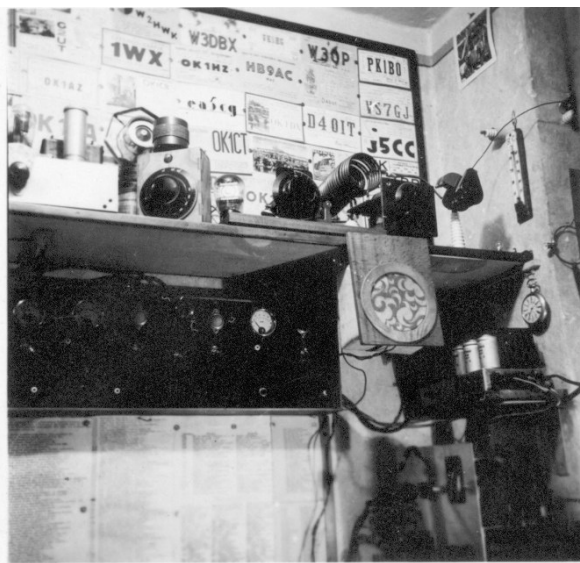
Laco, OK1AD

Narodil se 28.9.1874 v obci Chodouň, v okrese Hořovice. Bydlel v Praze Nuslích, pracoval jako strojvůdce u státních drah. Po odchodu do důchodu se intenzivně věnoval studiu potřebné teorie a získání praxe pro amatérské vysílání. V dubnu 1935 úspěšně složil zkoušky na **MPT** a obdržel povolení pro vysílání se značkou **OK1BF**. Aktivně vysílal na všech amatérských pásmech, až do zrušení povolení pro vysílání v době vyhlášení mobilizace v Československu koncem roku 1938 a povinného odevzdání vysílačů úřadům. Nedočkal se konce války, zemřel náhle v roce 1942.

Zdroj: Krátké vlny, číslo 8/1946.

QRA: JOSEF BRADÁČ, PRAHA XIV., Táborská 56, CZECHOSLOVAKIA	
TO RADIO <i>GMU</i>	QRK <i>r 6</i>
WKD on <i>15-XT</i> 19.35	QSA <i>w</i>
AT <i>15.02 GMT, HomeBAND</i>	Tone <i>1.9</i>
ANT <i>Heads</i> 20.20 m	WX <i>Time +</i>
RECEIVER: O-P-1 ALL AC	DX <i>-</i>
XMTR: <i>Harley</i> INPT 20 WTS	QRN <i>Paul</i>
QRH <i>42-56</i> XTAL <i>-</i> KC	QRM <i>4.2.10</i>
OK1BF RP 426	
REM <i>Have anyone dx om!</i> , 73 es best dx om!	
VY TKS FR QSO, PSE QSL OP <i>BRADÁČ</i>	

Rozhlasové koncese v předválečném Československu.

K poslechu rozhlasu je již od začátku vysílání v každém státě potřebná koncese, tedy placení poplatku.

V listopadu 1920 byl zřízen Úřad pro správu pošt, telegrafů a telefonů pozdějšího Ministerstva pošt a telegrafů (**MPT**), kterému podléhal poštovní, telegrafní, telefonní i radiokomunikační provoz.

V témže roku Mezinárodní telekomunikační unie přidělila novému státu volací značku s prefixem **OK**.

Milníkem našeho radiotelegrafního zákonodárství se stal zákon 60/23. Byl skutečně přelomový. Stanoví výluční právo státu ke zřizování a provozování radiotelegrafního a radiotelefonního zařízení. Koncesi podle něj uděluje MPT, zákon stanovil i příslušné poplatky. I pouhý pokus o zřízení bezdrátové stanice bez koncese je trestný. Teprve nyní došlo ke zrušení starých rakousko-uherských předpisů, na jejichž základě stát dosud postupoval. Další základní předpisy v podobě prováděcích zařízení a zákonů následovaly poměrně brzy.

Nadále se budeme zabývat jen koncesemi soukromých osob k příjmu rozhlasového vysílání, tedy i možnosti vlastnit radiový přijímač.

Ve vládním nařízení z 1.5.1924 můžeme považovat za stěžejní oficiální dokument pro vývoj radioamatérského hnutí v naší republice, protože se o něm přímo zmiňuje a povoluje ho. Za každý rozhlasový přijímač se tehdy platil samostatný poplatek.

Úpravu podmínek přinesl zákon řešící výrobu, prodej, přechovávání a dovoz radiových zařízení z 20.12.1923. Koncese k výrobě, prodeji, přechovávání a dovozu může být udělena pouze spolehlivým občanům ČSR s bydlištěm v republice, kteří předložili doklad způsobilosti a byli zaměstnáni delší dobu v oboru elektrotechnickém. Nařizuje se podrobná evidence přístrojů vyrobených i prodaných. Zařízení lze prodat pouze osobám, které prokáží udělení koncese. Přečin je trestán vězením od šesti měsíců do jednoho roku.

Vládní nařízení z 1.5.1924 mimo jiné říká, že koncese ke zřízení, udržování a provozování soukromé stanice přijímací pevné a trvalé je možno propůjčit :

- a) všem, kdož si na přijímání předplatí...u podniků, jež obdržely licenci.
- b) **Radioamatérům** (to jsou Ti, kteří nechtějí provozovat přijímací stanici výdělečným způsobem a zhotoví si celou radiostanici sami, nebo zhotoví si stanici ze součástí prodejních).

Vládní nařízení z 1.5. 1924 můžeme považovat za stěžejní oficiální dokument pro vývoj tehdy již existujícího radioamatérského hnutí v naší republice, protože se o něm zmiňuje a povoluje ho.

Kompetence Čs státních úřadů v oblasti radiotelegrafie: **MPT** - poplatky, koncese vysílacích stanic + technické záležitosti, **MNO** – oblast vojenské radiotelegrafie, **MV** – schvalování stanov celostátních radioklubů, licence pro produkce, **Min. obchodu** – povolení k výrobě, prodeji a dovozu zařízení, patenty, **Min. školství** – vybírá školy (mimo vysoké), kterým povolí získat vysílací koncesi pro vyučovací účely, u nestátních škol navrhuje MPT, kterým lze propůjčit vysílací koncesi. **Pošt. a telegrafní ředitelství** – dohled nad ostatními úřady.

Telegrafní stavební úřady – kontrola rušení od koncesovaných přijímacích stanic, kontrola výroby a prodeje radiových zařízení.

Výrobci a dovozci mohli dodávat pouze schválené typy přijímačů. Součástí přihlášky koncese amatérsky sestavené přijímací stanice byla až do roku 1928 dvojmo dodaná schémata. V květnu 1928 byly vydány technické předpisy pro konstrukci a provoz přijímacích radiotelegrafních a radiotelefonních přístrojů, schvalování pomocí schémat bylo zrušeno.

Rozhlasové koncese - pokračování ze strany 5:

Od 20. října 1924 udělovalo koncese poštovní a telegrafní ředitelství a postupně přešlo na šest velkých poštovních úřadů: Praha, Pardubice, Brno, Opava, Bratislava, Košice. Rychlé tempo změn potvrzuje, že od 1. července 1925 bylo přeneseno delegování výdeje koncesí již na všechny doručovací poštovní úřady.

Žadatel musí prokázat domovskou příslušnost, za osoby mladší 16-ti let je třeba se zaručit. Koncesionáři v místech veřejných (hostince, kavárny) musí platit poplatek **OSA** (ochranný svaz autorský). Opravy přijímačů smí provádět jen koncesovaní živnostníci, součástky potřebné pro opravu si nesmí vyrábět.

I nadále se provoz bez koncese trestá vězením 6 až 12 měsíců, nebo pokutou 200 až 50 000 Kč. V době války je to považováno za zločin se sazbou 1 až 5 let, nebo pokutou 1000 a ž 500 000 Kč. Zabavené přístroje propadají státu.

V letech 1923 a 24 byl počet koncesí poměrně malý a byl převážen počtem neplatících posluchačů. Těm kromě kontrol policie ztrpčovali život také někteří „přátelé“, zvláště ti, kteří se nechali zlákat odměnou ve výši 40 Kč za udání černé stanice. Ale tito „černí“ posluchači svým způsobem rovněž přispěli k rozvoji rozhlasu a většinou i oni si po čase koncesi pořídili, rozšiřovali své zkušenosti i mezi své známé a pokud to byli i zapálení radioamatéři – pokusníci, přispěli i k technickému pokroku.

Co rádio přineslo?

Poslech rádia změnil řadě lidí zaběhnutou večerní činnost. Významným přínosem zaplacení koncese byla skutečnost, že například venkovní anténa přestala být lákadlem pro policii i udavače. Jejím majiteli dovolila přijímat nejen pořady české, ale všechny, které mu jeho přijímač dokázal reprodukovat. Pravidelné vysílání kbelské stanice bylo pokrokovým činem, kterým Československo předběhlo řadu jiných států Evropy. Jeho vysílání však nebylo kvalitní a jeho poslech byl proložen hvizdy a šramocením, jak psal současník. Nedostatky byly způsobeny rovněž nízkou kvalitou mikrofónů a malými praktickými zkušenostmi obsluh. Vznikaly rovněž interference vlnových délek vysílajících stanic na podobných, nebo dokonce stejných kmitočtech. Příčinou rušení byly též průmyslové zdroje, elektromotory a ve větších městech navíc tramvaje.

Bez obětavé práce techniků, interpretů a redaktorů by toto nové medium nevzniklo. Počet vysílacích hodin se uvádí v roce 1923 – 578 hodin, 1924 – 1282 hodin a v roce 1925 se odvysílalo 1750 hodin z Prahy a 454 hodin z Brna.

Rozhlasové vysílání podle tehdejšího mínění mělo mít za účel přinášet zpravodajství a kulturně vzdělávací programy. To se stalo terčem kritiky. V roce 1932 měl rozhlas téměř 500 000 koncesionářů a veřejnost požadovala rozšíření vysílání do oblasti zábavy. Obrovským přínosem rozhlasu bylo přímé vysílání z divadel a opery. Tím přispěl rozhlas k seznámení vesnických posluchačů s vysokou kulturou tuzemskou i světovou. Postupně následovaly první sportovní přenosy, přednášky, dramatické večery a teprve později i žádaná lidová a zábavná hudba.

V roce 1925 došlo ke spolupráci s ČTK. Radiojournal vysílal třikrát denně výtah nejdůležitějších zpráv. Od **září 1926** byly na základě nové smlouvy zprávy tiskové, burzovní, o počasí a sportovní vysílány přímo z **ČTK** (tj. hlasatelem ČTK). K velmi užitečným službám patřilo vysílání přesného času a počasí. Důležitým bylo rovněž burzovní zpravodajství, jehož abonenty byly finanční domů a banky.

Československo využilo nové medium i na poli **bezpečnosti obyvatel**. Dne 2.května 1935 stanice Praha zahájila vysílání **bezpečnostních zpráv** a pokynů pro četnické pátrací stanice koncipovaných Ústředním četnickým pátracím oddělením v Praze.

Rozhlasové koncese - pokračování ze strany 6:

Ještě k významu zpravodajství jako celku: Rozhlas byl „rychlejší“ než noviny a odečteme-li prvotní náklady na pořízení rádia, pak díky poměrně malé částce za koncesi byl také levnější. A příjem cizích stanic mnohdy také značně rozšiřoval obzor posluchače. Rádio pak nahrazovalo více novinových titulů včetně zahraničních. Lze tedy říci, že rozhlas mohl mít pro některé posluchače pozitivní ekonomický efekt. Rozhlas pro menšiny byl zahájen v říjnu 1925. Nejpočetnější byla německá a stát tomuto požadavku ochotně vyhověl též proto, aby neposlouchali štvavé pořady německých stanic. V obavách o politickou stabilitu byla rovněž zakotvena ve vysílací licenci cenzurní úloha státu.

Poplatky za příjem rozhlasu se u nás vybíraly od 10. 10. 1923 a od 24.5.1924 byl stanoven na 30 Kč, později snížen na 20 Kč, za stanice výdělečně činné a veřejný poslech 100 Kč měsíčně.

Samostatným doprovodným produktem vysílání byl již od **září 1923** programový a propagační časopis **Radio Journal** měsíčně vydávaný osmistránkový propagační leták ,v němž byl zveřejňován program (spíše jen doby vysílání, technické otázky, něco o účinkujících), později s programy evropských stanic. Vycházel ve dvou verzích – české a německé.

Stanice Radiojournal se potýkala s finančními problémy a proto ji převzal stát rozhodnutím vlády z 6.března 1925, které znamenalo jeho vstup do společnosti a nezbytné navýšení kapitálu. Peníze pro navýšení kapitálu pocházely od MPT, které si činilo nároky na kompletní ovládnutí Radiojournalu a to nejen po stránce technické, ale i obsahové a programové, což vzbuzovalo oprávněnou kritiku ze strany dalších zainteresovaných ministerstev (obranu, školství) i rady vlády.

Vstup státu definitivně zajistil vznik stabilní vysílací společnosti a díky tomu naši občané mohli a dodnes mohou poslouchat vysílání Československého a dnes Českého nebo Slovenského rozhlasu.

Zdroj : článek Ing. J. Jonáška v časopise RADIO JOURNAL č.101,102 a 103/2020.

Poznámka :

Autor článku, ze kterého jsem čerpal musel shromáždit a prostudovat desítky dokumentů a publikací, o čemž svědčí rozsáhlý výčet literatury a odkazů vždy na konci každého ze tří dílů jeho práce.

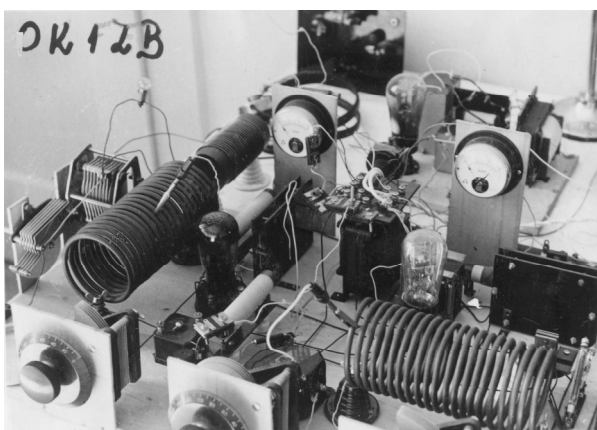
Vydavatelem časopisu RADIOJOURNAL sběratelů a příznivců historické radiotechniky je Historický radioklub československý se sídlem v Třešti.

AIS.

Hamshacky předválečných amatérů:

91. OK1YX František Králíček

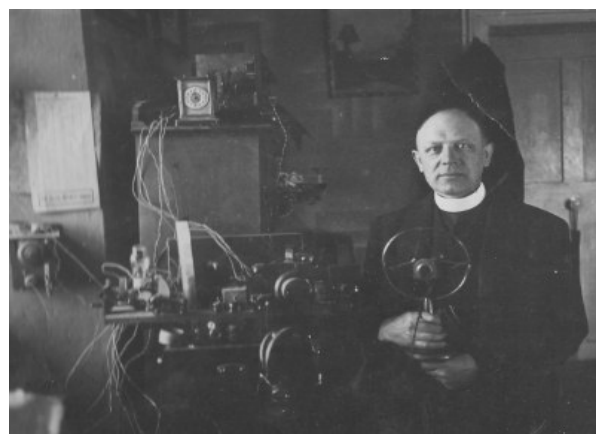
92. OK1ZB Bohumil Zeman

93. OK1ZL Karel Zuvač

94. OK2AG Ing. Ladislav Vydra

95. OK2AJ kněz Josef Absolon

96. OK2AT Ing. Rudolf Burian